

CANADA.

THE SWEDISH WEEKLY.

ÅRG. X.—N:R 20.

WINNIPEG, MAN., 15 MAJ 1902.

LÖP. N:R 517.

Forfarlig hemsökelse.

30,000 människolif begrafna under lavan.

VULCANEN PELEE PÅ ÖN MARTINIQUE I VESTINDIEN ANSTÄLDE FÖRÖDELSEN.

Det nya århundradet får på sina första blad anteckna en katastrof, som i fruktansvärd ödeläggelse endast kan jämföras med Sodom och Gomorras eller Pompejus o. Herculaneums förstöring. Det fasanfulla vulkaniska utbrott, som på tio minuter ödelade en fruktbar och tät befolkad fläck på jordytan, gifver oss en föreställning om dessa forntidens stora olyckor, som i tideböckerna nedtecknats som den Allsmäktiges hemsökelse.

DE FÖRSTA NYHETERNA

om det vulkaniska utbrottet på den franska ön Martinique i Vestindien började spridas i fredags med telegraf till jordens alla hörn. Vulkanen Pelee hade under flera dagar förut behållit ett utbrott, sprutat rök och lava samt dundrat så att det hörts ända från St. Thomas i norr till Barbados i söder. Panik var nära att utbryta på ön, men guvernören lyckades lugna befolkningen när dundret på onsdagen upphörde och en af guvernören utnämnd kommission förklarade att ingen fara förelåg. En fin lavaaska föll sedan öfver stadens och trakten ängsliga befolkning, men vid 8-tiden på torsdags morgonen slungades plötsligt under en fruktansvärd elektrisk urladdning och förfärligt brak en stortsjö af

GLÖDANDE LAVA

ur kratern och valtrade ned öfver slutningen, ödeläggande allt i sin väg—de idoga staderna och skeppen i hamnen. Två personer äro de enda öfverlevande i den olyckliga staden. Den engelska ångaren "Roraima" hade just anländt till St. Pierre, och några af dess öfverlevande besättning räddades i ett franskt örlogsfartyg. Ben Benson och Gust Linder tillhörande "Roraimas" besättning, gäfvu en häresande skildring af de förfärliga minuter, de upplefde i hamnen. Den sistnämnda var förfärligt brand. De vårdas på militär hospitalet i Fort du France tillsammans med tio andra öfverlevande. Engelska ångaren Roddam lyckades taga sig ur hamnen och undkomma till St. Lucia fastän kaptenen var illa bränd, och var enda man på däck ihjalslagen. Ett af ögonvittnena berättar, att ingen jordbätning förmärktes, endast dunder. Eld och stenar föllo som regn. Folk kunde ses springa af och an under en timmes tid bland de brinnande husen, men när den giftiga röken kom föllo de döda som flugor. Mannen från de brinnande fartygen sågos rädda sig i land blott för att dö där.

De hemska detaljerna kunna

hvarken beskrivas eller fattas i inbillningen. Associated Press ängare anlände till ön på söndags morgonen. Ön låg i rök och hela norra dejen var betäckt med hvitgrå lava. I hamnen flöt massor af vrakspillror och lik, bland hvilka hajarne frossade. Genom rök och flammor lyckades ångaren slutligen lägga i land vid den "döda" staden.

ST PIERRE

har en strandlängd af två mil och sträcker sig en half mil inåt till vulkanens fot.

Ruinerna rökte fortfarande och en förfärlig stank af brändt kött fyllde luften. Inte ett hus i staden var lamnat orördt. Formliza dufvor af vulkanisk aska och stenar voro synliga överallt och gatorna kunde knappast spåras. Här och där bland ruinerna lågo högar af människolif med af dödsangsten för vidnad drög.

Liken lågo med ansiktena nedåt, hvilket bevisar, att de kväts af giftiga svafveångor, samt voro djest fratta eller brända. Tre tiorusen lik lägga begrafna under lavan, och den stank, som början uppstå genom förtunnelse är oöfverlidligen. En hemska tystnad låg öfver staden och ökade den gräsliga stämningen.

Bistånd sändes från närliggande öar, så fort man hann. Befolkningen på den öfriga delen af ön var slagen med förskräckelse. Lifsmedel och sjukvårdsföremål heter anlände på fredagen, och sedan har hjälp från alla håll strömmat öfver de öfverlevande. På ön St. Vincent, engelsk besättning, har ett vulkaniskt utbrott förekommitt, hvarvid ett par tusen människor omkommo i lörlags. En lavaström 1/2 mil bred utspyde ur öns krater. Stenar kastades tolf mil bort och kraftiga jordstötter föregingo eruptionen.

PARLAMENTET.

I Manitoba Grain Act äro viktiga förändringar gjorda, framlagda af inrikesministern. Järnvägsbolagen äro sålunda förbundna att utan dröjsmål och på egen bekostnad uppföra lastningsbryggor på plats, när tio farmare, bosatta inom minst tjugo mil från platsen, däröf begära. Bolagen äro därjämte ålagda vid dryga böter att tillhandahålla tomvagnar för lastning af spannmål från åkdon.

Angående tvisten mellan regeringen och trusteeerna för stadsjordarna i Nordvästern förklarade inrikesministern, att saken måste hänskjutas till domstol.

De extra anslagen ha framlagts för kammaren och uppgå till \$5,739,000. Hela utgiftssidan på budgeten uppgår sålunda till \$59,100,939.

Invandningsfrågan kom på tapeten under måndagens möte. Inrikes ministern upplyste att omkring 25,000 immigranter anländt till landet, af hvilka 11,480 kommo från Förenta staterna under detta års fyra första månader.

Oppositionens ledare, Mr R. L. Borden, underkastade regeringens finans politik en utförlig kritik, därför att utgifterna sedan 1892 stigit med \$15,000,000 och statsstatsskulden ökat med \$16,000,000.

Finansminister Fielding påpekade emellertid, att hade utgifter bara vuxit så hade inkomsterna gjort detsamma. Stora utgifter hade regeringen fått bära för att understötja och befördra landets utveckling. Inter colonial banan, hvars inkomster 1896 voro 3 millioner, inbringade 1901 5 millioner, och folkmanngen hade vuxit i större proportion än statskulden. Hvad hade oppositio nen gjort för att befördra sparsamhet! De begärde jämt och ständigt stora summor för kanal byggnader och andra stora, kostbara projekt. Landets industri blomstrade från Atlantiska kusten till Stilla havets, och Canadas namn var känt och äradt öfver hela världen.

Parlamentet hemförlöfvas idag \$50,000 anslagos åt de nödlidande i Vestindien.

Canada-nyheter.

Nominationen för North West egislaturen ägde rum i fredags. Flera af regeringens kandidater blevo valda med acklamation, bland vilka märktes Mr Gillies i White-Wood och Mr Rosenroll i Wetaskiwin. Valet äger rum den 21 nästkommande.

I Lacombe, reg., och John T. Moore, i d., Red Deer.

Kolfynd i Portage la Prairie. Under brunnsborrning för den nya brandstationen stötte man på ett kolbärande lager på 138 fots djup. Man vet naturligtvis ej det ringaste om kollagrets mäktighet.

Frost natten till i lördags anställde stor skada å fruktträden och trädgårdsväxter i Ontario och Quebec samt flere New England stater.

Notabelt dödsfall. Rev. Dr. Grant, rektor vid Queens universitet i Kingston, afled i lördags af lungsjukdom. Han var en lär och öfver hela Canada ansedd och uppburen man.

Eldsvåda. En af C. P. Ris stäl-elevatorer i Fort William, "D", blef i lördags delvis förstörd af eld. Bolaget skall genast återställa den i brukbart skick, men utvidgad och förbättrad.

— I Selkirk blefvo två boningshus ödelagda genom eldsvåda förliden torsdags kväll. Förlusten uppgår till \$1,500.

Calgary blef den för dråp häktade Scouten dömd till tio års straffarbete.

Vinterhvetet i Red Deer och Edmonton distriktet står 6 tum högt.

I British Columbias legislatur går det roligt till som vanligt. Vid omröstningarna händer det ibland att regeringen besegras, men som oppositionen ej är enig, så har den

hittills ej lyckats att tillställa en ministerkris. Farbröderna där synes ha tagit Frankrike som mönster.

Red Deer, Alta., kommer inom kort att få en större sågverksanläggning. Ett bolag af kapitalister, som äger afvärkningsrättigheter utefter Red Deer River skall upbygga ett sågverk med en kapacitet af 40,000 fot om dagen.

Dominionregeringen skall i sommar uppföra ett tingshus och häkte i staden.

Doukhoborerna ha beredt myndigheterna en del besvärligheter genom sin envishet att kvarhålla vid sina sedvänjor samt åsikter—om eganderätt. Så har det hittills varit regeringen omöjligt att få dem att registrera sina hemstead som personlig egendom. De hafva härigenom kommit i konflikt med homesteadlagen och i Yorkton skulle de där boende doukhoborerna mista sina homesteads den 1 maj, men regeringen har med berömdvärd rådgivning förlängt tiden. Det mest upprörande i saken är emellertid, att det konservativa organet i Winnipeg nedskäller regeringen för att doukhoborerna ej blifvit vräkta och att några s. k. "Claim jumpers" fått återvända långvästa och bedragna i sin förväntan att få besitta de land, som de idoge ryssarne lagt under plojen. Det är ett af de fuffigaste utslag af intolerans och partihat vi sett i Morning Telegram på länge.

Tänk bara att äfven här på Canadas fria jord förfölja och trakassera dessa människor för det de hysa en del från oss afvikande uppfattningar, som nog med tiden komma att om skapas, och missunna dem deras jordbitar, här, där millioner och åter millioner acres af land vänta på ägare!

Rat Portage. Konfirmation förrättas i Luth. kyrkan lördag den 17 maj och börjas förrättningen kl. 8 på kvällen. Kyrkan kommer högtiden till ära, att klädas i hög tid-skrud.

Dorkasföreningen afbåller sin auktion m. m. lördag afton den 24 maj. Ingen inträdesavgift. Mera härom nästa vecka.

Sjukhjälpföreningen håller sitt vanliga månadsmöte sista lördagen i månaden eller den 31 dennes.

— S adens populäre mayor, presidenten för Rat Portage Lumber Co. Mr D. C. Cameron, är uppställd som liberal kandidat för Ontario legislaturen i Fort William och Lake of the Woods valkrets. Mr Cameron är en i hela distriktet välkänd personlighet, har ofta anlåtats i allmänna värf, hvadan en världigare representant får staden leta efter. Hans val torde därför vara af stor betydelse för Rat Portage och distriktets framtid i allmänhet.

— Mr Mc Leods rättgång började i torsdags. Han var anklagad för att söka bedraga sina kreditorer genom att afyttra 70 aktier, som han ägde i den firma, hvari han var delegare.

Stort koloniseringsbolag. Ett koloniseringsbolag med ett aktiekapital af 3 1/2 millioner dollar har bildats af canadiska och amerikanska kapitaliter. De hafva inköpt 1,100,000 acres farmland, liggande omkring 75 mil norr om Regina och sträckande sig nästan till Prince Albert. Mr A. D. Davidson från Little Falls, Minn., är bolagets president.

Mackenzie & Mann hafva köpt Nova Scotia Central järnvägen, som låg under likvidation. Med köpet följde 150,000 acres timmerskog.

Vestindien. Republikerna Hayti och San Domingo, belagne på samma ö, hafva i veckan varit skådeplatsen för regeringsombyte enligt vanligt maner: revolution. Upprorsmännen segrade.

Utlandska nyheter

Norge. Från Berlin meddelas att professor K. Birkeland där uppvisat sin elektromagnetiska kanon, och med sådant godt resultat, att man väntar, att elektriciteten äfven skall uttränga krutet och omskapa krigsvapnen.

Förenta Staterna. En förskräcklig explosion inträffade i Pan Headle bangården i måndags afton, då ett bantåg, lastadt med nafta exploderade, och anställde en af de hemska eldsvådor, som någonsin förekommit i Pittsburg. En cistern vagn läkte och antändes af ett bloss, under det tåget växlades. Vid explosionen kastades den brinnande naftan vida omkring och antände hus och dödade och sårade ett par hundra människor.

— En jättestråjk har igen utbrutit bland grufarbetarne i Pennsylvanias kolgrufvor. 357 grufvor äro stängda och 140,000 arbetare gå sysslolösa.

— En tredje järnväg mellan St. Paul och Winnipeg har inkorporerats i Minnesota.

— En till af Förenta Staternas mera bekanta novellförfattare är död. Mr Paul L. Ford blef i sitt hem i New York skjuten och dödad af sin broder, Webster Ford, som därpå begick själfmord. Orsaken till kainsdådet såges ligga däri att fadren hade gjort mördaren arlös.

England. Demonstrationerna i England mot spannmåls tullarne fortvara. I söndags höllo arbetarne ett stort demonstrationsmöte i Hyde Park.

— En hård stöt kommer den canadiska kreatursexporten på England att få, om Englands regering upphäver införselsbestämmelserna för kreatursimporten från Argentina.

Frankrike. En brasiliansk luftseglare, Severo, slog ihjäl sig i Paris i måndags morse. Hans ballong exploderade och han och hans medhjälpare slog ihjäl sig mot en gata. Olyckan bevitnades af luftseglarens hustru och en stor människomassa.

Holland. Drottning Wilhelmina har nu passerat sjukdomens kritiska stadium och såges befinna sig utom all fara.

Kriget i Syd Afrika.

Kitchener fortfar med sin vanliga taktik, och häfvar in hundratals boer i veckan. Boerledarne synes bereda sig på freds slut, ty några kap har af dem ej försports på senare tiden. Ett par svåra tågolyckor vid trupptransporter hafva inträffat i hvarvid flere officerare och soldater omkommit.